

Älvdalens Utbildningscentrum
Box 54, 796 22 Älvdalen

SITE Destination
Box 14, 782 21 Malung

YTTRANDE
2016-03-29

Skolverket
johan.hardstedt@skolverket.se
106 20 Stockholm

Yttrande över Skolverkets förslag om ändrade examensmål och inriktningar inom naturbruksprogrammet (Dnr 2015:1247)

Älvdalens Utbildningscentrum AB (ÄUC) är ett friskolebolag som ägs av Landstinget Dalarna, Älvdalens Kommun och privata intressenter (Stora Enso, Bergvik skog samt Älvdalens Besparingssskog, Särna Idre Besparingssskog, Orsa Besparingssskog, Transtrands Besparingssskog och Lima Besparingssskog). Verksamheten omfattar gymnasium, yrkeshögskola och uppdragsutbildningar mot branscherna turism, restaurang, skogsbruk, transport, bygg och anläggning samt industri. Utbildningsutbudet inbegriper också teoretiska högskoleförberedande program. Verksamheten är förankrad i norra Dalarna med syfte att skapa regional utveckling och god infrastruktur i form av utbildningar för regionens branscher.

SITE Destination (Destinationsutveckling av Sälen, Idre, Trysil och Engerdal) är ett samarbetsprojekt mellan Sverige och Norge. Projektet pågår från 1 juli 2015 till 30 juni 2018, och har som vision att "genom gränsöverskridande samarbete stärka regionens attraktivitet och konkurrenskraft" samt att skapa förutsättningar för en attraktiv världsdestination med helårsaktiviteter. Interregprogrammet har en genomgående strävan att främja en hållbar utveckling. Genom fokus på hållbar utveckling av samhällsservice, infrastruktur och kompetensförsörjning kommer SITE Destination att arbeta för att stärka regionens konkurrenskraft gentemot övriga Europa.

Sammanfattning

Skolverkets förslag försämrar möjligheterna att förse regionen kring norra Dalarna med arbetskraft och kompetens kopplad till naturbaserad turism. Älvdalens Utbildningscentrum och SITE Destination ser därför mycket allvarligt på de konsekvenser som uppkommer om Skolverkets förslag drivs igenom. Vi anser att förslaget behöver göras om från grunden för att skapa tydliga gymnasieutbildningar för naturturbaserad turism, viltbruk och sportfiske. Vidare behöver inläsningseffekterna i Skolverkets förslag ses över så att naturbruksprogrammet även i fortsättningen ger eleverna möjlighet till naturvetenskaplig behörighet för vidare studier.

Förslag på ändrade examensmål på naturbruksprogrammet

Skolverket föreslår att en rad begrepp ska försvinna ur examensmålen för att göra naturbruksprogrammet tydligare. Det handlar om begrepp som skog, vatten, fiske, naturvetenskap, naturupplevelser och rekreation. Detta är Skolverkets mycket långtgående tolkning av Yrkesprogramsutredningens intentioner. I delbetänkandet (SOU 2015:29) fanns förslag från ensamutredaren Amelie von Zweigbergk om att minska valfriheten och flexibiliteten i naturbruksprogrammet för att minska risken för skolor ska kunna genomföra dyra utbildningar med billiga kurser. Utredningens förslag innebar dock att viktiga yrkesutgångar mot vilt- och vattenvård skulle vara kvar samt att vitala kunskaper om skogen för rekreation och upplevelser skulle finnas med i examensmålen.

Nu föreslår Skolverket att dessa yrkesområden ska tas bort från gymnasienivån i Sverige. Begreppen försvinner ur naturbruksprogrammets examensmål och därmed försvinner möjligheterna att arrangera gymnasieutbildningar inom exempelvis naturturbaserad turism, viltbruk och sportfiske. Det handlar inte om att begrepp och innehåll flyttas och erbjuds inom ramen för något annat gymnasieprogram. Som exempel på att det saknas alternativ kan nämnas att det inom Hotell och turismprogrammet inte är tillåtet att läsa de gröna kurserna som är basen för naturturismen och inte heller de kurser som syftar till yrkeskompetens för de arbetsuppgifter som traditionellt förekommer inom gröna näringar. I omfattning handlar det om minst 1 200 kurspoäng som är centrala för kvaliteten i naturturismutbildningarna men som inte är tillåtna inom Hotell och turismprogrammet.

SITE Destination arbetar med utveckling och tillväxt för området Sälen, Idre, Trysil och Engerdal. För att denna fjällregion ska kunna utvecklas mot en världsdestination som står sig i all internationell konkurrens krävs både utbud och kvalitet på de gröna tjänsteföretag inom jakt, fiske och naturupplevelser som ska vara med och bidra till destinationens attraktionskraft. Då krävs naturligtvis bra och grundläggande infrastruktur i form av utbildningar på alla nivåer (naturbruk, yrkeshögskola och högskola).

Skolverkets förslag går stick i stäv med SITE Destinations utvecklingsarbete, och vidare även med den nationella strategin för besöksnäringen: "En gynnsam utveckling av näringen kräver också ett utbildningssystem som svarar mot näringens behov och som är tillräckligt överskådligt och konsekvent för att kunna följas upp och kvalitetssäkras. Besöksnäringen hämtar sina anställda från en mängd olika utbildningar, inom olika discipliner vid en rad lärosäten. Att skapa en tydligare bild över hur dessa hänger ihop och motsvarar näringens behov är en angelägen uppgift." Strategi 5 s.25 Nationell strategi för svensk besöksnäring. Mot bakgrund av detta ter sig Skolverkets hantering och bearbetning av förslaget som enkelspårigt och även sakna analys och ansvarstagande för hur berörda branscher drabbas.

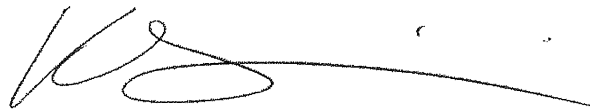
Naturbruksprogrammet med sin gröna grund är idag det enda gymnasieprogrammet som ger förutsättningar för att få rätt kvalitet på yrkesutgångarna mot naturturism. Älvdalens Utbildningscentrum och SITE Destination invänder därför starkt mot Skolverkets förslag till förändrade examensmål. Vi finner det högst oansvarigt att ta bort yrkesområden från gymnasiet utan grundligt utreda hur kompetensbehovet ska kunna tillgodoses framgent. Förslaget slår mot arbetsmarknadens behov, mot eftergymnasiala utbildningar som bygger på gymnasieskolans yrkesprogram samt mot nationell och regional utveckling i områden med en växande naturturism.

Grundproblematiken som ensamutredaren lyfter fram i SOU 2015:29 handlar om ekonomi och att resurskrävande utbildningar som t ex skogsmaskinförare idag får samsas med billigare yrkesutgångar inom naturturism i inriktningen Skog inom naturbruksprogrammet (allt enligt styrdokumentens intentioner och regelverkets anvisningar). Det handlar således om hur gymnasieutbildningar prissätts varför lösningarna självklart också borde utgå från prissättningen och hur den kan göras mer rättvis. Det finns flera andra alternativ för detta jämför med Skolverkets nuvarande förslag. Alternativ som är effektivare och som inte ger kostsamma konsekvenser för kompetensförsörjningen inom den naturbaserade turismen. Vi anser därför att Skolverkets förslag (2015:1247) behöver göras om från grunden för att skapa tydliga lösningar för utbildningarna inom naturturbaserad turism, viltbruk och sportfiske på gymnasiet.

Älvdalen Utbildningscentrum samt SITE Destination

Anneli Gunnars
VD/Rektor
Älvdalens Utbildningscentrum

Klas Darlin
Projektledare
SITE Destination